

La Junta informa...

Reunió a la milanesa

El 'Half Annual Meeting va tenir' lloc a Milà el 13 de març

El passat 13 de març va tenir lloc a Milà el "half annual meeting" (HAM), la reunió prèvia al congrés de la European Association of Behaviour and Cognitive therapies (EABCT). Allà s'hi varen ajuntar els representants (prop de quaranta) de la majoria de societats europees de TCC d'arreu d'Europa i, com és ja habitual, hi va ser representada l'SCRITC.

Un dels temes que es varen tractar és la posada en marxa del nou web de l'associació, que conté informacions molt útils per a tots els interessats en saber què es fa en la TCC europea, incloent els links als webs de la majoria de les societats. No us la perdeu! (www.eabct.org).

En aquesta trobada també es va informar sobre el progrés dels propers congressos europeus, que com ja sabeu, es faran a Milà aquest octubre i a Reykjavik l'any que ve. Per al congrés d'Islàndia es farà un canvi en les dates habituals del congrés de l'EABCT (que sempre solen ser a finals de setembre), ja que començarà els últims dies d'agost. El congrés del 2012 serà a Ginebra. I el del 2013 serà molt probablement a... Marràkeix!

Si algú vol més informació sobre aquesta o altres qüestions relacionades amb l'EABCT, poseu-vos en contacte amb el representant internacional, Miquel Àngel Fullana (mafr@copc.cat).

'La Jornada del Farré' XXV Jornada de Teràpia del Comportament i Medicina Conductual en la pràctica clínica

Des de fa 25 anys es celebra a Barcelona la jornada que tots esperem amb delit: "La Jornada del Farré", organitzada pel Dr. Álvarez i el Dr. Farré. Aquesta és una jornada de gran interès que ens dona informació del panorama clínic i científic del nostre país.

Enguany es van presentar ponències sobre: avaluació prèvia a l'implant cloquear, oncopsiquiatría, fibromiàlgia i reproducció assistida. També hi va haver una taula debat sobre el trastorn límit de la personalitat. Les comunicacions van ser: dolor en el context escolar, els psicòlegs a l'atenció primària, l'explicació de l'ús del preservatiu, la por condicionada, l'ansietat, el joc patològic, la valoració cognitiva en el trastorn bipolar i la prevenció i la influència de gènere en els trastorns de la conducta alimentària. Per últim, es va presentar la ponència sobre el TDAH en adults.

La cloenda, com sempre, es va fer amb la participació de la Societat Catalana de

Medicina Psicosomàtica i de la nostra societat. Tota la jornada va estar farcida de felicitacions als organitzadors per la seva tasca. Ja ho hem dit altres cops, però ho tornem a fer: FELICITATS Dr. J Ma. Farré i FELICITATS Dr. E. Álvarez.

I Congrés Estatal de Conducta

L'Adolf Tobeña va inaugurar el congrés parlant de l'agressivitat

Els dies 6, 7 i 8 de maig més de 700 persones van assistir al primer Congrés Estatal sobre Alteracions de Conducta. El "tret de sortida" va ser la conferència inaugural del Prof. Adolf Tobeña, que va parlar de l'agressivitat. Es van realitzar un total de 47 ponències distribuïdes en els quatre eixos del congrés: la discapacitat intel·lectual, la salut mental i addiccions en adults, el dany cerebral i la salut mental i addiccions infanto-juvenil. Més de 40 ponents de reconegut prestigi internacional, alguns (no pas pocs) de la nostra societat, van presentar els seus treballs més recents. L'èxit de participació i la qualitat de les ponències va ser evident i el comitè organitzador (Fundació Althaia - Xarxa assistencial de Manresa i AMPANS) vol consolidar el projecte i ja està preparant una segona edició, la del 2012.

Salvant distàncies entre la recerca i la pràctica clínica

Terapeutes de tot el món participen al projecte

La Societat de Psicologia Clínica, Divisió 12 de l'APA, està portant a terme una iniciativa per tal d'establir una via de comunicació bidireccional entre la recerca i la pràctica clínica. Un grup d'experts, capitanejats pel veterà Marvin Goldfried, han establert un mecanisme on els terapeutes poden explicar les seves experiències clíniques en la utilització de tractaments avalats empíricament.

La societat convida, a terapeutes d'arreu del món que utilitzen la teràpia cognitivoconductual, a compartir les seves experiències clíniques sobre les variables que han trobat que limiten la milloria de la simptomatologia. Per tal de poder fer el salt des dels tractaments amb recolzament empíric als tractaments que realment funcionen a la pràctica clínica diària, es necessita saber més sobre l'experiència clínica dels terapeutes que utilitzen aquestes intervencions.

De moment, han començat amb el tractament del trastorn de pànic, tot i que aviat es posaran a treballar també en altres problemes que requereixen atenció per part nostra. Així que ja sabeu, si voleu compartir les vostres experiències com a clínics en el tractament del trastorn de pànic, us convidem a afegir-vos a aquest interessant projecte contestant la breu enquesta que trobareu a www.div12.org/panic

Premi d'Articles i Cartells de l'SCRITC

Terapeutes de tot el món participen al projecte

El jurat format per: Jordi Pérez (Premi Pavlov), Rosa Mª Raich (Premi Pavlov), Mª José Martín (Presidenta), Jaume Canet (vocal) i Cristina Ruiz (Secretària), va decidir atorgar el premi al treball següent:

Xavier Torres, Antoni Collado, Anna Arias, Josep Mª Perí, Eva Baillés, Manel Salamero i Manuel Valdés – Pain locus control predicts return to work among Spanish fibromyalgia patients after completion of a multidisciplinary pain program.

La decisió va estar difícil de prendre ja que tots els 7 articles presentats a concurs eren realment d'un alt nivell, implecables des del punt de vista metodològic i molt rellevants en els seus propis àmbits. Es va votar per acord unànim l'article esmentat degut a la seva rellevància social i a la seva aplicació immediata en la pràctica clínica.

Respecte al premi de cartells, es van presentar a concurs 5 treballs de diverses temàtiques (tractament, revisió). El jurat va estar format per: Lorena Fernández de la Cruz (vocal), Eva Baillés i Miquel Tortella, que finalment van escollir el següent cartell guanyador:

Influència del temps d'evolució sobre la resposta al tractament psicològic en el trastorn de pànic, a càrrec dels autors: Javier Sánchez, Maribel Ahuir i Miriam Morales (CSM Hospital Mútua de Terrassa).

Després de força reflexió es va atorgar el premi al treball esmentat pel seu interès general tant des del punt de vista de la prevenció com de la seva aplicabilitat clínica.

Trastorns de l'espectre autista

La segona edició del taller va aplegar 24 participants

La primera edició del taller sobre Avaluació i abordatge dels trastorns de l'espectre autista en les diferents etapes evolutives, celebrat l'any 2009, va comptar amb una gran acollida, i això ens ha portat a celebrar una segona edició els dies 19 i 20 del passat mes de març.

El taller, de 12 hores de durada, impartit per la Dra. Marisa Joga (psiquiatra) i Noemí Balmaña (psicòloga) va tenir lloc al Gran Hotel Havana Barcelona i la resposta dels socis ha tornat a ser molt bona, amb una assistència de 24 persones.

El racó del soci

Envieu els vostres comentaris a: info@scritc.org. Els esperem!

www.scritc.org

info *scritc*

Butlletí Informatiu de la Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament

62 juliol 2010 sumari

Editorial:

- Continuem el treball iniciat

Formació continuada:

- Introducció a la hipnosi clínica
- WCBCT 2010, Boston

Article:

- "El lloc de control és capaç de predir la reincorporació laboral dels pacients amb fibromiàlgia"

Qui és qui?:

- Susana Subirà

Els llibres i els autors:

- "Teràpia cognitivoconductual para el trastorno bipolar"

La junta informa:

- Reunió a la milanesa
- 'La jornada del Farré'
- I Congrés Estatal de Conducta
- Salvant distàncies entre la recerca i la pràctica clínica
- Premi d'Articles i Cartells de l'SCRITC
- Trastorns de l'espectre autista

Els doctors Josep Mª Farré i Enric Álvarez rebent els guardons

Continuem el treball iniciat

La XXV Jornada Anual va tenir un regal d'inauguració: el reconeixement institucional.

La Sra. Cristina Molina, Directora del Pla de Salut Mental i Addiccions, havia de venir, però no va poder i va delegar la seva tasca a la Sra. Carla Jané i, a més a més, la Sra. Cristina Molina ens va donar una cita a finals del mes de maig per a parlar del nostre futur.

Les diferents comunicacions de la jornada es van caracteritzar per un alt nivell científic en diversos temes: els trastorns afectius, els avenços en la recerca bàsica i de genètica, la masterclass a càrrec d'en J. Llabrés sobre teràpia cognitivoconductual i tecnologies de la informació i de la comunicació i, la conferència d'en J. Toro sobre noves tecnologies, factors de risc i psicopatologia. Tots els temes, però en especial aquestes dues últimes conferències, varen ser aportacions rigoroses i alhora molt novadores. Potser en Novaco no va acabar de cobrir del tot les expectatives previstes, també és veritat que el nostre nivell d'exigència és bastant alt, donat que vint-i-cinc anys de jornades i vint-i-set anys com a societat ens dona un important bagatge i en sabem força.

El moment més emotiu el varem viure durant l'entrega de guardons al Dr. Josep Ma. Farré i al Dr. Enric Álvarez per l'organització de la Jornada de Teràpia del Comportament i Medicina Conductual en la Pràctica Clínica, que enguany arribava a la XXV edició. Les seves paraules van ser entranyables i la resposta dels assistents aclamadora.

Aquest ha estat l'any dels XXV aniversaris, ja que també els compleix la Unitat de Teràpia de Conducta de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona. Aprofitem .../...

scritc

Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament

Edita: Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament (SCRITC). Apartat de correus núm. 11. 08193 Bellaterra (Barcelona). Tel. 618 62 23 23. E-mail: info@scritc.org

.../... per a felicitar a la Carmina Saldaña i l'Arturo Bados i agrair-los que ens facilitessin poder realitzar la jornada al Palau de les Heures.

També voldria felicitar a en J. Taberner, en J. Canet, la M. Arcos, en D. Vega, la M. Cañas i la A. Fusté del comitè organitzador per la seva immillorable feina.

Ara continuem el treball iniciat a l'entrevista amb la Sra. Cristina Molina es va debatre la participació de l'SCRITC com a Societat al Consell Assessor del Pla de Salut Mental i Addiccions. El següent pas és demanar formalment a la Consellera, la Sra. Geli, la nostra incorporació al Consell Assessor de l'esmentat Pla.

Per una altra banda, continuem dedicant temps i energia a la proposta de formació.

Us desitjo un molt bon estiu a totes i tots.

Ma José Martín

Presidenta de la SCRITC

Secretaria de la SCRITC

Tel. 618 62 23 23

Horari d'atenció al públic:
Dilluns i dimecres de 15:30 a 18h

Evidència científica de la TCC

El lloc de control del dolor és capaç de predir la reincorporació laboral dels pacients amb fibromiàlgia

Torres, X., Collado, A., Arias, A., Peri, J.M., Bailles, E., Salmero, M., et al. (2009). El lloc de control del dolor és capaç de predir la reincorporació laboral dels pacients amb fibromiàlgia després de la realització d'un tractament multidisciplinari. *General Hospital Psychiatry*, 31: 137-145.

Moltes persones amb dolor es recuperen sense excessiva dificultat d'un episodi agut i són capaços de reprendre la seva activitat laboral amb relativa rapidesa. Una minoria, no obstant, desenvolupa quadres crònics de dolor incapacitant que els impedeixen recuperar una funcionalitat laboral normal. Les variables psicològiques classifiquen correctament el 70-80% dels pacients que desenvoluparan una incapacitat laboral crònica.

El lloc de control de la salut (l'atribució que fa el malalt de la milloria de la salut a factors propis o aliens) és un predictor consistent de la reincorporació laboral sostinguda en la lumbàlgia, i constitueix un factor d'interacció entre l'existència de compensacions econòmiques per la incapacitat laboral i l'èxit en la recuperació de la feina.

Els pacients amb fibromiàlgia refereixen puntuacions més baixes en l'atribució del control de la salut a estratègies pròpies i majors en l'atribució a factors aliens com l'actuació del professional sanitari o l'atzar. El mateix patró s'ha associat a una menor probabilitat d'iniciar i mantenir conductes saludables en els adults joves.

Així doncs, el nostre objectiu fou avaluar la influència del lloc de control del dolor en la reincorporació laboral en pacients amb fibromiàlgia.

Noranta-vuit pacients amb fibromiàlgia i en situació d'incapacitat laboral transitòria van ser tractats de manera multidisciplinària i van ser seguits durant 12 mesos. A l'alta, el tractament es va considerar reeixit en el cas dels pacients que van tornar a treballar i fracassat en el cas dels pacients que van romandre en incapacitat laboral transitòria. Durant el seguiment, els pacients que van mantenir-se laboralment actius com a mínim durant els últims 6 mesos de seguiment es van considerar èxits i aquells que van tornar a una situació d'incapacitat laboral o es van perdre es van considerar fracassos. Es van aplicar procediments de regressió logística per tal de definir els millors models predictius de fracàs terapèutic.

Cinquanta-vuit pacients van ser tractats amb èxit en el moment de l'alta i 50 als 12 mesos de seguiment. La subescala Destí de la dimensió externa del lloc de control del dolor i la incapacitat funcional prèvia al tractament van predir el fracàs del tractament a l'alta amb una sensibilitat del 93% i una especificitat del 85%. El model predictiu de fracàs terapèutic als 12 mesos de seguiment va resultar inespecífic.

Els resultats, doncs, suggereixen que els pacients amb fibromiàlgia sotmesos a un tractament multidisciplinari que tenen una menor probabilitat de reincorporar-se a la seva activitat laboral en finalitzar el tractament són aquells que refereixen expectatives més negatives sobre l'evolució del dolor, refereixen una major sensació de manca d'influència (pròpia i aliena) sobre el dolor i una major percepció d'incapacitat funcional. La programació d'experiències correctives de les creences d'indifensió sobre el control del dolor i de la percepció d'incapacitat funcional, així com l'atribució dels guanys als propis recursos d'afrontament semblen fonamentals per a l'èxit del tractament de la fibromiàlgia, si més no pel que fa a la recuperació d'una vida laboral activa.

SCRITC. Formació continuada

Cursos, congressos i tallers

Introducció a la hipnosi clínica

A la espera de confirmar-vos les dates exactes, al setembre o octubre d'enguany, l'SCRITC organitzarà un curs que tindrà per nom *Introducció a la hipnosi clínica*.

WCBCT 2010, Boston

Agafant el relleu del "nostre" Mundial barceloní d'ara ja fa 3 anys (com passa el temps!), la ciutat de Boston, Massachusetts, va acollir el passat mes de juny durant 4 dies la 6a edició del World Congress of Behavioral and Cognitive Therapies, celebrat a les instal·lacions de la Boston University.

Clínic i investigadors de tots els continents, entre els que es trobaven un bon grapat de membres de l'SCRITC, es van reunir allà per assistir a aquest gran esdeveniment, imprescindible per a tots aquells que volen estar al dia dels darrers avenços en psiquiatria i psicologia en general, i en teràpia cognitivoconductual en particular. Va destacar un programa científic de luxe, organitzat per la Gail Steketee, el Michael Otto, la Sabine Wilhelm i l'Stefan Hofman. Va ser una oportunitat d'or per a veure en acció a l'Aaron T. Beck mà a mà amb

el David M. Clark -mestres de la teràpia cognitiva d'ahir i d'avui-, al David Barlow i la gent del seu equip al seu Centre d'Ansietat i Trastorns Relacionats, la Michelle Craske, el Randy Frost, la Philippa Garety, l'Adrian Wells, el Richard McNally, l'Steven Hollon, el Paul Salkovskis, la Christine Padesky... Molts d'ells ens han visitat a Barcelona convidats per l'SCRITC pels Workshops Internacionals, però veure'ls junts té el seu encant. També vam tenir l'ocasió de llegir pòsters escrits per gent de casa nostra, així com assistir a alguns simposis també amb participació de catalans i de gent d'altres parts de l'estat. Felicitats a tots aquells que us heu animat a participar-hi activament!

David Barlow amb socis de l'SCRITC >>

Sense oblidar les cites europees que vindran abans (Milà aquest proper mes d'octubre, Reikiavik el 2011 i Ginebra el 2012), la propera cita mundial serà a Lima, Perú, del 22 al 25 de juliol de 2013. Una nova oportunitat per a creuar l'Atlàntic per a aquells que no ho heu fet en aquesta ocasió. El primer tastet a: <http://www.wcbct2013.pe/> Ens veiem allà!

Qui és qui?

Susana Subirà

La Susana Subirà va néixer a Barcelona a finals d'hivern de 1960 on ha viscut sempre. Va estudiar Medicina a la Universitat de Barcelona i va fer l'especialitat de psiquiatria a l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona. Ens comenta que va tenir l'oportunitat de fer l'especialitat en un servei molt sensibilitzat per la psicologia clínica on va poder aprendre de la medicina conductual al costat del Manuel Valdés, de la sexologia amb tot el grup de psicòlegs del Josep Mª Farré i de la psicologia infantil amb el Josep Toro. Expressa també que guarda un molt bon record del seu pas per la Junta de l'SCRITC a mitjans del 90's de la ma del Joan de Pablo com a President. Actualment, la Susana Subirà és Presidenta de la Societat Catalana de Medicina Psicosomàtica.

En acabar l'especialitat es va dedicar a l'assistència clínica en un Centre de Salut Mental de la sanitat pública. Més tard va començar a treballar a la Universitat Autònoma de Barcelona com a professora del Departament de Psicologia Clínica i de la Salut. La seva tasca docent és l'ensenyament de la Psicopatologia d'adults als estudiants de Psicologia i la formació investigadora en els que emprenen els estudis de doctorat. Forma part activa de la direcció dels Masters de Psicopatologia de la Universitat Autònoma de Barcelona que pretenen donar una formació actualitzada i molt aplicada als professionals de la salut que es volen dedicar a la pràctica clínica.

Ens comenta que la seva participació en recerca ha estat diversa des dels seus inicis a la Universitat. Amb la Edelmira Domènech va col·laborar estretament en la detecció dels trastorns depressius en adolescents escolaritzats i posteriorment, amb el Jordi Obiols, es va centrar en la detecció dels trastorns psicòtics en etapes primerenques. Fa uns deu anys va tenir l'oportunitat d'iniciar la col·laboració amb la Fundació Sociosanitària de Barcelona i varen crear la Unitat de Diagnòstic, Avaluació i Investigació del Trastorn Límit de la Personalitat (UDAI-TLP) que avui està ubicada a l'Hospital Duran i Reynolds.

La seva tasca investigadora ha merescut el reconeixement de la Generalitat de Catalunya

Des d'aquí, i en col·laboració amb la Mónica Váñez i la Liliana Ferraz, ofereixen la possibilitat d'un diagnòstic clínic i una oportunitat de tractament a les persones amb el trastorn.

En els darrers anys ha estat participant amb la Lluïsa Garcia Esteve i la Rocio Martín-Santos, també sòcies de l'SCRITC, en diversos projectes de recerca liderats per elles com la Depressió Postpart, la utilització de psicofàrmacs durant l'embaràs, les agressions sexuals, la fòbia social o la depressió induïda per antirretrovirals. Fruit d'aquesta

col·laboració, i de la capacitat de joves psicòlegs investigadors amb els que és "una satisfacció poder-hi treballar", han vist la llum varies tesis doctorals i estan en marxa unes altres. La seva tasca investigadora ha rebut el reconeixement de la Generalitat de Catalunya com a Grup de Recerca en Vulnerabilitat, Psicopatologia i Gènere.

De l'estat actual de la teràpia cognitivoconductual en el nostre medi té una doble impressió. Tot i la dificultat que comporta demostrar l'eficàcia empírica d'una intervenció psicològica en un determinat trastorn, en els darrers anys els programes d'intervenció cognitivoconductual han estat incorporats en les guies terapèutiques de diferents entitats nosològiques i han guanyat posició. D'altra banda, aquest fet no s'ha traduït en la seva incorporació sistematitzada als programes d'intervenció de l'assistència sanitària pública del nostre entorn, tot i el creixement exponencial dels psicòlegs clínics en l'àmbit sanitari des de la creació de les places P.I.R. Per aquest motiu les societats científiques, com ara l'SCRITC, o els col·legis oficials de psicòlegs juguen un paper clau en la defensa de les directrius terapèutiques dintre de la psicologia clínica. Sota el seu punt de vista, són aquestes organitzacions les que han de liderar aquest procés i, per

Els llibres i els autors

"Teràpia cognitivoconductual para el trastorno bipolar"

Un manual pràctic adreçat a terapeutes

A finals de 2009 va aparèixer un nou títol d'interès. Es tracta del llibre signat per Juan Sevillà i Carmen Pastor, socis de l'SCRITC, i que du per títol "Teràpia cognitivo-conductual para el trastorno bipolar", editat a València pel *Centro de Terapia de Conducta* que ells dirigeixen. Es tracta d'un manual pràctic adreçat a terapeutes i escrit amb un

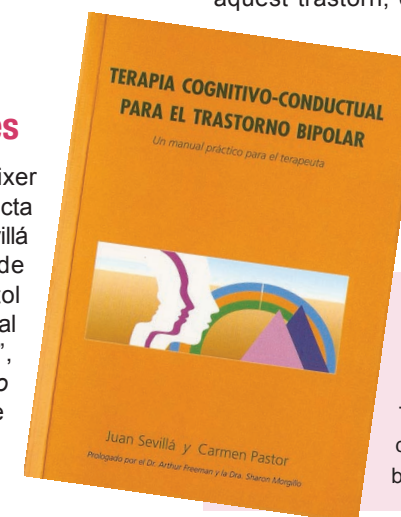
això, valora molt positivament els primers passos que ha iniciat la Junta de la SCRITC al reunir-se, fa uns mesos, amb la responsable del Pla Director de Salut Mental i Addiccions.

Finalment ens parla de les seves aficions fora de la feina. Comenta que li agrada fugir del "mundanal ruido" i amagar-se en el paisatge silenciós de la Conca de Barbera, a prop dels monjos de Poblet. A Vallclara passa estones inoblidables amb la família i els amics, dedicant-se a la cuina, les plantes, l'hort, la contemplació i les caminades. A l'estiu li agrada compartir els dies amb un grup de bons amics a les costes del nord de la illa de Mallorca. I... sempre que pot, un bon llibre a les mans mai no hi falta.

estil directe i divulgatiu. Després d'uns capítols inicials dedicats a explicar les característiques del trastorn bipolar i del seu tractament farmacològic, els autors repassen les estratègies conductuals i cognitives per al maneig de les conductes maníacques i depressives, així com per a la prevenció de recaigudes.

Els nombrosos exemples, consistents en transcripcions de sessions de teràpia, així com el protocol de 20 sessions que presenten d'aplicació de la TCC en grup per a aquest trastorn, donen al llibre un caire

força pràctic i didàctic que farà que sigui especialment útil per a aquells terapeutes novells que desitgin introduir-se en l'aplicació de la TCC per al trastorn bipolar.

Coberta del llibre de Juan Sevillà i Carmen Pastor: Teràpia cognitivoconductual para el trastorno bipolar >>